

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17.12.2009, sp. zn. 29 Cdo 4136/2009, ECLI:CZ:NS:2009:29.CDO.4136.2009.1

Číslo: 95/2010

Právní věta: Tvrzení, podle kterého se adresát v místě doručení písemnosti v době doručení písemnosti nezdržoval, není ve smyslu ustanovení § 205a odst. 1 písm. c) o. s. ř. skutečností způsobitou zpochybnit věrohodnost důkazu doručenkou.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 17.12.2009

Spisová značka: 29 Cdo 4136/2009

Číslo rozhodnutí: 95

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Řízení u dovolacího soudu

Předpisy: § 118b o. s. ř. ve znění do 31.12.2007

§ 119a odst. 1 o. s. ř. ve znění do 31.12.2007

§ 205 odst. 1 o. s. ř. ve znění do 31.12.2007

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Rozsudkem ze dne 11. 2. 2009 potvrdil Vrchní soud v Praze rozsudek ze dne 23. 10. 2008, kterým Krajský soud v Praze zamítl žalobu o určení pravosti pohledávky ve výši celkem 1 550 882 Kč, přihlášené žalobcem do konkursu vedeného na majetek úpadce V. K. (dále jen „sporná pohledávka“).

Odvolací soud – uzavíraje, že žalobce v řízení zahájeném návrhem na vydání směnečného platebního rozkazu doručeným Krajskému soudu v Praze dne 26. 1. 2007 řádně nepokračoval, neboť toto řízení bylo usnesením ze dne 7. 3. 2007, jež nabylo právní moci dne 31. 3. 2007, zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku (dále jen „usnesení o zastavení řízení“) – přitakal soudu prvního stupně v závěru o promlčení sporné pohledávky.

K tvrzení žalobce, podle něhož se v době doručování usnesení o zastavení řízení nezdržoval v místě doručení (a proto nemohlo dojít k jeho doručení „uložením“), odvolací soud – odkazuje na ustanovení § 118b zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu – nepřihlédl, neboť žalobce neměl při jednání před soudem prvního stupně k důkazu doručenkou (o doručení usnesení o zastavení řízení) žádné připomínky a uvedené tvrzení (jakož i důkaz k jeho prokázání) uplatnil poprvé až v odvolacím řízení.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, namítaje, že je dán dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tedy, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a požaduje, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Konkrétně dovolatel vytýká odvolacímu soudu, že postupoval nesprávně, jestliže s odkazem na zákonnou koncentraci řízení nepřipustil důkazy, které navrhoval k prokázání svého tvrzení, že v době doručení usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 7. 3. 2007, se v místě doručování nezdržoval a že tudíž označené usnesení dosud nenabylo právní moci. Odvolací soud tak podle dovolatele „ignoruje skutečnost, že jde o důkaz, jímž má být zpochybněna věrohodnost důkazních prostředků“. Nevěděl-li dovolatel o tom, že usnesení o zastavení řízení nabylo údajně právní moci na základě náhradního doručení, nemohl bez své viny důkaz, který navrhoval v rámci jednání odvolacího soudu, uvést v průběhu jednání před soudem prvního stupně.

Žalovaný navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání zamítl.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z odůvodnění:

Zákonem č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčním zákonem), byl s účinností od 1. 1. 2008 zrušen zákon o konkursu a vyrovnání (§ 433 bod 1. a § 434), s přihlédnutím k § 432 odst. 1 insolvenčního zákona se však pro konkursní a vyrovnací řízení zahájená před účinností tohoto zákona (a tudíž i pro spory vedené na jejich základě) použijí dosavadní právní předpisy (tedy vedle zákona o konkursu a vyrovnání, ve znění účinném do 31. 12. 2007, i občanský soudní řád, ve znění účinném do 31. 12. 2007).

Nejvyšší soud shledal dovolání přípustným podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., přisuzuje napadenému rozhodnutí zásadní právní význam z hlediska výkladu ustanovení § 118b o. s. ř. v otázce skutečností nebo důkazů jimž má být zpochybněna věrohodnost doručenky; potud jde o problematiku dovolacím soudem dosud neřešenou.

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nejsou dovoláním namítány a ze spisu se nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval tím, zda je dán dovolací důvod uplatněný dovolatelem, tedy správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Podle ustanovení § 118b o. s. ř. ve věcech ochrany osobnosti podle občanského zákoníku, ve věcech ochrany proti uveřejňování informací, které jsou zneužitím svobody projevu, slova a tisku, popřípadě ochrany práv třetích osob podle právních předpisů o hromadných informačních prostředcích, ve sporech vyvolaných konkursem a vyrovnáním, o základu věci ve sporech o ochranu hospodářské soutěže, o základu věci ve sporech o ochranu práv porušených nebo ohrožených nekalým soutěžním jednáním, o základu věci ve sporech z porušení nebo ohrožení práva na obchodní tajemství a v dalších případech stanovených zákonem mohou účastníci uvést rozhodné skutečnosti o věci samé a označit důkazy k jejich prokázání nejpozději do skončení prvního jednání, které se v nich konalo; k později uvedeným skutečnostem a důkazům se nepřihlíží. To neplatí, jde-li o skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být zpochybněna věrohodnost provedených důkazních prostředků, které nastaly (vznikly) po prvním jednání nebo které účastník nemohl bez své viny včas uvést (odstavec první). O

povinnostech podle odstavce 1 a o následcích nesplnění těchto povinností musí být účastníci poučeni v předvolání k prvnímu jednání ve věci (odstavec druhý).

Je-li řízení koncentrováno podle citovaného ustanovení, může jeho účastník uvést rozhodné skutečnosti či označit důkazy k jejich prokázání pouze do skončení prvního jednání, které se ve věci konalo. Po této lhůtě tak smí učinit jen tehdy, jde-li o skutečnosti nebo důkazy, které nemohl bez své viny včas uvést, skutečnosti nebo důkazy vzniklé po prvním jednání ve věci či skutečnosti nebo důkazy, jimiž má být zpochybněna věrohodnost provedených důkazních prostředků.

Spor o určení pravosti pohledávky v této věci přitom je sporem vyvolaným konkursem, jenž zákonné koncentraci řízení ve smyslu § 118b o. s. ř. podléhá. Dovolatel přitom nezpochybňuje skutečnost, že se mu dostalo náležitého poučení podle označeného ustanovení.

Jak je dále zřejmé z protokolu o jednání ze dne 16. 10. 2008, soud prvního stupně provedl při tomto (prvním) jednání důkaz usnesením Krajského soudu v Praze ze dne 7. 3. 2007 i doručenkou k němu připojenou. Do protokolu výslovně uvedl, že označené usnesení „bylo žalobci doručeno dne 12. 3. 2007 uložením na poště“. K tomuto důkazu neměl u jednání přítomný žalobce ani jeho zástupce – jak plyne ze znění protokolu – žádné připomínky.

Za této situace nelze přisvědčit námitce dovolatele, podle níž nemohl tvrzení, že se v době doručování usnesení o zastavení řízení nezdržoval v místě doručení, uvést a důkaz k němu označit již v průběhu prvního jednání u soudu prvního stupně. Z povahy věci pak nejde ani o skutečnosti nastalé po prvním jednání.

Zbývá přezkoumat, zda skutečnost uplatněná dovolatelem v odvolání, konkrétně tvrzení, že se v době od 9. do 26. 3. 2007 zdržoval na jiné adrese a důkaz k tomu tamtéž nabídnutý (výslechem označeného svědka), jsou ve smyslu § 118b o. s. ř. způsobilé zpochybnit věrohodnost doručky jakožto listinného důkazu.

Podle ustanovení § 46 odst. 6 o. s. ř. (ve znění účinném v době, kdy mělo dojít k doručení usnesení o zastavení řízení, pro věc rozhodném) byla-li písemnost doručována na adrese, která je vedena podle zvláštního právního předpisu jako místo pobytu fyzické osoby, nebo na adrese, kterou fyzická osoba sdělila soudu a požádala o doručování na ni, anebo na adrese, kterou fyzická osoba jinak označila soudu jako místo, kde bydlí nebo se zdržuje, podniká anebo pracuje, popřípadě jako místo, kam jí mají nebo mohou být doručovány písemnosti, je uložení písemnosti, kterou si adresát nevyzvedl do 3 dnů, nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, do 10 dnů od uložení, neúčinné, jestliže fyzická osoba soudu prokáže, že se v místě doručování nezdržovala v den, kdy nebyla zastižena, a v době do 3 dnů, nebo, jde-li o písemnost, která má být doručena do vlastních rukou, v době do 10 dnů od uložení.

Zpochybněním věrohodnosti důkazních prostředků lze rozumět zejména taková tvrzení a k nim označené důkazy, jež vyvracejí závěry soudu prvního stupně o tom, že určitý důkazní prostředek je věrohodný a lze z něj tedy při zjišťování skutkového stavu vycházet, či naopak věrohodný není a skutkové závěry na něm budovat nelze. Naopak o zpochybnění věrohodnosti důkazních prostředků, na nichž spočívá rozhodnutí soudu prvního stupně, nejde, má-li být pomocí skutečností a důkazů, které účastník nově uplatnil v odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně nebo za odvolacího řízení, skutkový stav věci zjištěn jinak, než jak ho zjistil soud prvního stupně na základě jím provedeného hodnocení důkazů (srov. závěry rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 16. 7. 2003, sp. zn. [21 Cdo 818/2003](#), uveřejněného v časopise Soudní judikatura číslo 10, ročník 2003, pod číslem 175).

Ustanovení § 46 odst. 6 o. s. ř. (v rozhodném znění) vychází z toho, že se adresát v místě doručení zdržuje, a pro případ, kdy tomu tak v rozhodné době není, přenáší na něj břemeno tvrzení a břemeno

důkazní. Tvrdí-li účastník řízení, že se v místě doručení nezdržoval (a nabízí-li k tomuto svému tvrzení důkazy), domáhá se toho, aby byl skutkový stav zjištěný z doručky (tj. že se v rozhodné době v místě doručení zdržoval) zjištěn jinak. Jeho tvrzení a důkazy k nim označené tudíž nejsou zpochybněním věrohodnosti doručky (tím byl byla např. námitka, že doručka je falsem), a v řízení koncentrovaném podle ustanovení § 118b o. s. ř. je může uplatnit toliko do skončení prvního jednání ve věci.

Pro úplnost lze dodat, že výsledek sporu by nebyl jiný, i kdyby řízení podléhalo pouze omezením plynoucím z ustanovení § 119a odst. 1 o. s. ř. V takovém případě by odvolacímu soudu projednávajícímu věc v režimu tzv. neúplné apelace bránilo v možnosti přihlídnout k tvrzené skutečnosti a nabízenému důkazu ustanovení § 205a odst. 1 o. s. ř. (srov. zejména písmeno c/ tohoto ustanovení).

Jelikož se dovolateli prostřednictvím uplatněného dovolacího důvodu a jeho obsahového vymezení správnost napadeného rozhodnutí zpochybnit nepodařilo, Nejvyšší soud, aniž nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o. s. ř.), dovolání podle ustanovení § 243b odst. 2, části věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.